Oefenmateriaal bij de video 'Wat is diep lezen?'

DIEP LEZEN

LEERLINGDOCUMENT

drie teksten over verveling · van makkelijk naar moeilijk

NAAM	KLAS

BEKIJK EERST DE VIDEO

Bij dit materiaal hoort de video *Wat is diep lezen?* van Arnoud Kuijpers. Daarin zie je hoe je een tekst in rondes leest. Kijk die video voordat je begint.

IN DIT DOCUMENT

- **Zo werkt diep lezen** · lees dit eerst
- **Tekst 1** · *Van verveling ga je niet dood* · makkelijk · samen met de klas
- **Tekst 2** · *Af en toe jezelf vervelen kan leiden tot nieuwe inzichten en ideeën* · gemiddeld · met een klasgenoot
- **Tekst 3** · *Lang leve de verveling* · moeilijk · alleen
- **Terugkijken** · wat heb jij geleerd?

Alle drie de teksten gaan over **verveling**. Bij elke tekst weet je dus al iets meer over het onderwerp. Dat maakt de volgende tekst makkelijker.

ZO WERKT DIEP LEZEN

lees dit eerst

Een lange of moeilijke tekst begrijp je niet in één keer. Daarom lees je hem in **drie rondes**. In elke ronde let je op iets anders. Zo hoef je niet alles tegelijk te doen.

1 RONDE 1 · WAT STAAT ER?

Je ontdekt waar de tekst over gaat. Na deze ronde kun je in grote lijnen navertellen wat er staat.

2 RONDE 2 · HOE STAAT HET ER?

Je kijkt hoe de tekst in elkaar zit: de opbouw, moeilijke woorden en waarom de schrijver een voorbeeld of beeld gebruikt.

3 RONDE 3 · WAT BETEKENT HET?

Je leest tussen de regels door: wat wil de schrijver eigenlijk bereiken? Wat staat er niet letterlijk?

RONDE 1 IN DRIE STAPPEN · VÓÓR HET LEZEN

1. **Kies de plekken** die je een beeld geven van de tekst: de titel, de dikgedrukte inleiding, de tussenkopjes en eventuele afbeeldingen.
2. **Voorspel**: schrijf bij elke plek op waar je verwacht dat de tekst over gaat.
3. **Wat weet je al?** Schrijf op wat je zelf al over het onderwerp weet. Gewoon in je eigen woorden: ‘Ik weet dat …’ is genoeg.

Lees daarna de hele tekst. Check na het lezen: **klopte mijn voorspelling?**

Goed om te weten

- **Houd ronde 1 kort.** Het is een verkenning van een paar minuten. Je hoeft nog niet alles te snappen.
- **De alinea's hebben een nummer.** Zo vind je bij de vragen snel terug waar iets staat.
- **Je werkt steeds zelfstandiger.** Tekst 1 doe je samen met de klas, tekst 2 met een klasgenoot en tekst 3 alleen.

TEKST 1

MAKKELIJK ●○○ ronde 1 samen met de klas

Deze tekst verkennen jullie samen met de klas. Je docent doet eerst hardop voor hoe je dat doet. Daarna vullen jullie het schema samen in.

1 RONDE 1 · WAT STAAT ER?

vóór het lezen · samen met de klas

Lees de tekst nog niet helemaal! Kijk alleen naar de titel, de dikgedrukte inleiding en de tussenkopjes. Op de volgende bladzijde vind je de tekst.

1 Kies de plekken die je een beeld geven van de tekst. Zet een streep onder de titel, de dikgedrukte inleiding en de vier tussenkopjes.

2 Vul het schema in. Schrijf bij elke plek op waar je verwacht dat dat deel van de tekst over gaat.

PLEK IN DE TEKST	HIER GAAT HET VOLGENS MIJ OVER
Titel: Van verveling ga je niet dood	
Inleiding (dikgedrukt)	
Tussenkopje: Een enquête uit de jaren tachtig	
Tussenkopje: Ongezonde levenswijze	
Tussenkopje: Kritiek van een hoogleraar	
Tussenkopje: Reacties van nu.nl en de onderzoeker	

3 Wat weet jij al over verveling? Schrijf het simpel op, in je eigen woorden.

Ik weet dat .....

.....

Lees nu de hele tekst op de volgende bladzijde.

Van verveling ga je niet dood

'Intense verveling verhoogt sterfkans', berichtte de wetenschapsrubriek van nu.nl op 10 februari. Bron: een onderzoek door epidemiologen van London University College, gepubliceerd in het *International Journal of Epidemiology*. Zowel Nederlandse als buitenlandse media brachten het nieuws over het gevaar van verveling. Maar alleen het Algemeen Dagblad meldde dat het onderzoek niet bedoeld was als 'serieuze wetenschap'. "Tot mijn verbazing namen de meeste media het oorspronkelijke bericht klakkeloos over", aldus AD-journalist Caspar Naber.

Een enquête uit de jaren tachtig

1 Het onderzoek is gebaseerd op een enquête uit de jaren tachtig. Ongeveer 7500 ambtenaren werden ondervraagd over de mate en regelmaat waarmee zij zich verveelden. Hierbij konden zij aangeven of zij zich *niet*, *in lichte mate*, *redelijk vaak* of *heel vaak* verveelden.

2 In 2009 zochten de onderzoekers uit hoeveel mensen die de enquête hadden ingevuld nog in leven waren. Hieruit bleek dat de ambtenaren die hadden aangegeven dat zij zich vaak en in sterke mate verveelden, veelal jonger overleden waren dan hun collega's die zich niet verveelden. De onderzoekers kwamen tot de conclusie dat de mensen die zich regelmatig en sterk verveelden 37 procent meer kans hadden om binnen twintig jaar te overlijden. Het onderzoek bewijst echter niet dat verveling dodelijk is.

Ongezonde levenswijze

3 Een verhoogde kans op sterfte kan veroorzaakt worden door een ongezonde levenswijze, maar het verband kan ook omgekeerd zijn: een ongezonde levenswijze kan ook de oorzaak zijn van verveling. Verveling en ongezonde levensgewoontes zouden ook, als derde scenario, gemeenschappelijke oorzaken kunnen hebben, zoals een kansarme leefomgeving of een laag opleidingsniveau. Het is kortom nog niet aangetoond of het causale verband tussen verveling (de oorzaak) en slechte levensgewoontes (het gevolg) correct is.

Kritiek van een hoogleraar

4 Hoogleraar epidemiologie Frits Rosendaal, verbonden aan het Leids Universitair Medisch Centrum, bevestigt dit: we kunnen niet weten of er een verband is aangetoond tussen verveling en een verhoogde kans om eerder te overlijden. Daarnaast vindt Rosendaal het onderzoek volstrekt oninteressant: "Het is zeker wel interessant om te weten of slechte gewoontes en verveling samenhangen. Ook is het interessant om te weten of bepaalde slechte gewoontes samenhangen met bepaalde ziekten. Maar de lijn van verveling naar sterfte leidt tot geen enkel dieper inzicht", aldus Rosendaal.

Reacties van nu.nl en de onderzoeker

5 Het artikel op nu.nl is geschreven door journalist Dennis Rijnvis. Op de vraag waarom er een artikel is geplaatst over het onderzoek, reageerde Rijnvis als volgt: "We plaatsen berichten op nu.nl omdat we ze interessant vinden voor onze doelgroep. Wij maken dezelfde afwegingen als elk nieuwsmedium. In het artikel wordt duidelijk de onderzoeksmethode uitgelegd. Uiteraard is iedereen vrij om het daar mee eens of niet."

6 Nieuwscheckers nam contact op met Annie Britton, Senior Lecturer in Epidemiology aan University College London. "Jullie interpretatie van het onderzoek is absoluut correct", verklaart Britton. "Het is zeer waarschijnlijk dat het verhoogde risico veroorzaakt wordt door andere factoren, zoals ongezonde leefomgeving of sociaal-economische deprivatie. Wij wilden bekijken of er gegevens te vinden zijn die de uitdrukking 'doodgaan van verveling' ondersteunen. Het artikel was niet bedoeld om te serieus te nemen."

Bron: https://nieuwscheckers.nl/van-verveling-ga-je-niet-dood/
Tussenkopjes en alineanummers zijn toegevoegd voor dit lesmateriaal.

1 RONDE 1 · WAT STAAT ER?

na het lezen

4 Klopte je voorspelling? Omcirkel: **ja · een beetje · nee**. Wat was anders dan je dacht?

5 Wat is het onderwerp van de tekst? Schrijf het op in een paar woorden (zonder een persoonsvorm).

6 Wat is de hoofdgedachte van de tekst? Maak de volgende zin af.

Het onderzoek bewijst niet dat

maar toch

2 RONDE 2 · HOE STAAT HET ER?

lees de tekst nog een keer

7 In de inleiding staat dat de meeste media het bericht ‘klakkeloos’ overnamen. Wat betekent *klakkeloos*? Kijk naar de zinnen eromheen.

8 In alinea 3 staan drie mogelijke verklaringen voor de uitkomst van het onderzoek. Vul het schema in. De eerste is al ingevuld.

	OORZAAK	GEVOLG
1	verveling	een ongezonde levenswijze, en daardoor een grotere kans om eerder te overlijden
2		
3		

9 Welke woorden in alinea 3 laten zien dat het over oorzaak en gevolg gaat? Noem er twee.

10 In alinea 4, 5 en 6 komen drie mensen aan het woord. Wat vinden zij? Vul de tabel in.

WIE?	WAT VINDT HIJ OF ZIJ?
Frits Rosendaal hoogleraar (alinea 4)	
Dennis Rijnvis journalist van nu.nl (alinea 5)	
Annie Britton onderzoeker (alinea 6)	

11 Waarom laat de schrijver juist deze drie mensen aan het woord?

3 RONDE 3 · WAT BETEKENT HET?

lees tussen de regels

12 De titel 'Van verveling ga je niet dood' is een reactie op een ander bericht. Op welk bericht? Leg uit waarom de titel daar een reactie op is.

13 Wat wil de schrijver van Nieuwscheckers bereiken met deze tekst? Het staat er niet letterlijk, dus lees tussen de regels.

14 **Klassengesprek.** Je ziet de kop 'Intense verveling verhoogt sterfkans'. Wat doe je voordat je dat gelooft? Gebruik wat je in deze tekst hebt gelezen.

TEKST 2

GEMIDDELD ●●● ronde 1 in tweetallen

Deze tekst verken je samen met een klasgenoot. Jullie doen dezelfde stappen als bij tekst 1. Nieuw is dat jullie vooraf twee vragen bedenken.

1 RONDE 1 · WAT STAAT ER?

vóór het lezen · met een klasgenoot

Lees de tekst nog niet! Kijk alleen naar de titel, de dikgedrukte inleiding en de tussenkopjes.

1 Lees samen de titel, de inleiding en de vier tussenkopjes. Zet er een streep onder.

2 Waar gaat de tekst volgens jullie over? Schrijf het op in één of twee zinnen.

3 Wat weten jullie er al over? Bijvoorbeeld: wat doen jullie zelf als je moet wachten?

Wij weten dat

4 Schrijf twee vragen op waarop jullie in de tekst een antwoord hopen te vinden.

Vraag 1:

Vraag 2:

Lees nu de hele tekst op de volgende bladzijde.

QUEST · ERIK SCHERDER · 19 OKTOBER 2026

Erik Scherder: ‘Af en toe jezelf vervelen kan leiden tot nieuwe inzichten en ideeën’

Hoogleraar neuropsychologie Erik Scherder en cardioloog Leonard Hofstra hebben een missie: ze willen je gezonder leren leven. In deze column leggen ze je om en om uit hoe. Deze week Erik Scherder: 'Voor ons brein zou het goed zijn ons iets vaker te vervelen. Dan krijgen nieuwe inzichten en ideeën vaker de kans om te ontstaan.'

Zogenaamd loze tijd

1 Vijf minuten wachten op de trein, of die tien minuten voordat een voorstelling begint: we lijken elk loos moment aan te grijpen om onze telefoon erbij te pakken. Maar wat doet het opvullen van die zogenaamd loze tijd met onze hersenen?

2 Ik zeg niet voor niets 'zogenaamd loze tijd', want zo loos is die niet. Zijn we even aan het niksen, dan krijgt ons *default mode network* namelijk de kans om actief te worden: een hersennetwerk waarin onder meer nieuwe inzichten en ideeën ontstaan.

3 Vroeger keek ik als ik op de trein stond te wachten vanaf het perron uit over de weilanden. Ineens bedacht ik dan hoe ik een lastige situatie kon aanpakken, of wat ik die avond zou koken. Dat waren mijn default-momentjes.

Maar toen kwamen die telefoons

4 Nu zit ik, net als de meeste andere wachtende mensen op perron 3 van station Amsterdam-Zuid, naar mijn telefoon te staren. Niet zo handig, want verschillende onderzoeken suggereren dat we ons door eindeloos scrollen juist nóg meer kunnen gaan vervelen. Vullen we die verveling vervolgens weer op met scrollen, dan dreigen we in een vicieuze cirkel terecht te komen. En daar lijkt ons brein niet bepaald beter van te worden.

Bang voor stilte

5 Maar waarom zijn we zo bang voor stilte en verveling? Zelf juich ik een paar lege uren op een zondagmiddag alleen maar toe, maar mijn goede vriend Leonard kan er als een berg tegenop zien. En hij is niet de enige: veel mensen vinden die stilte ongemakkelijk. Hoe komt dat?

6 Volgens sommige onderzoekers krijgen existentiële vragen op zulke momenten meer ruimte. *Ben ik wel echt gelukkig? Waartoe ben ik op aarde?* Daar worden we liever niet mee geconfronteerd. Dus kijken we liever TikTok-filmpjes of Instagram Reels. Voor onze inspiratie en creativiteit is het alleen wel heel erg jammer als we elk stil moment meteen wegscrollen.

Té saai is ook niet goed

7 Maar de lijn is dun, want té saai is ook niet goed. Niet alleen een continue stroom aan prikkels kan een probleem zijn: ook een saaie baan, of een takenpakket dat door AI steeds monotoner wordt, helpt ons brein niet vooruit. Onze hersenen hebben óók geregeld uitdaging nodig.

8 Denk aan de pieken en dalen van een afwisselende baan, waarin we creatief moeten zijn of een lastig probleem oplossen. Dan worden hersennetwerken actief die ons helpen controle te houden over onze emoties en om te gaan met moeilijke momenten. Wordt ons werk steeds

monotoner, dan gebruiken we die netwerken een stuk minder. Tenzij je je vrije tijd heel spannend inricht.

Bron: https://www.quest.nl/mens/psychologie/a74105250/erik-scherder-het-spreekuur-brein-verveling/
Tussenkopjes en alineanummers zijn toegevoegd voor dit lesmateriaal.

1 RONDE 1 · WAT STAAT ER?

na het lezen

5 Stonden de antwoorden op jullie twee vragen in de tekst? Schrijf ze op. Stond een antwoord er niet in? Schrijf dat dan op.

6 Wat is het onderwerp van de tekst?

7 Wat is de hoofdgedachte van de tekst? Maak de zinnen af.

Af en toe je vervelen is goed voor je brein, omdat

Maar

2 RONDE 2 · HOE STAAT HET ER?

lees de tekst nog een keer

8 In alinea 2 staat *default mode network*. Wat is dat? Leg het uit in je eigen woorden.

9 In alinea 4 schrijft Scherder over een 'vicieuze cirkel': iets wat zichzelf steeds herhaalt. Vul de cirkel aan.

STAP 1	STAP 2	STAP 3	EN DAN?
Je verveelt je.			Je begint weer bij stap 1.

10 In alinea 3 vertelt Scherder wat hij vroeger deed op het perron. Waarom vertelt hij dit?

11 Alinea 7 begint met 'Maar de lijn is dun'. Wat bedoelt Scherder met deze beeldspraak?

3 RONDE 3 · WAT BETEKENT HET?

lees tussen de regels

12 In alinea 2 schrijft Scherder ‘zogenaamd loze tijd’. Waarom zet hij ‘zogenaamd’ ervoor?

13 Waarom vinden veel mensen stilte ongemakkelijk, volgens alinea 5 en 6?

14 Welk advies zou Scherder jou geven? Gebruik twee dingen uit de tekst.

15 **Duo-opdracht.** Herkennen jullie de vicieuze cirkel uit alinea 4? Vertel elkaar wanneer je je telefoon pakt als je je verveelt. Kies samen één moment deze week waarop je je telefoon bewust wegstopt.

Ons moment:

TEKST 3

MOEILIJK ●●● ronde 1 zelfstandig

Deze tekst verken je alleen. Het is de langste en moeilijkste tekst. Je hoeft niet alle namen te kennen die erin staan.

1 RONDE 1 · WAT STAAT ER?

vóór het lezen · alleen

Lees de tekst nog niet! Kijk alleen naar de titel, de inleiding, de tussenkopjes, de schrijver, de krant en het jaar.

1 Verken de tekst. Zet een streep onder de titel, de inleiding en de tussenkopjes.

2 De titel is ‘Lang leve de verveling’. Wat verwacht je: is de schrijver vóór of tegen verveling? Waarom denk je dat?

3 Bedenk vragen bij de titel en de tussenkopjes. Begin je vragen met *wie, wat, waar, wanneer, waarom* of *hoe*. Je hoeft niet alle vakken te vullen. Bedenk er minstens vier.

	MIJN VRAAG	BEANTWOORD ?
WIE		
WAT		
WAAR		
WANNEER		
WAAROM		
HOE		

4 Wat weet je al? Wanneer verveel jij je, en wat doe je dan?

Lees nu de hele tekst op de volgende bladzijden.

NRC · MARJOLEINE DE VOS · 12 AUGUSTUS 2016

Lang leve de verveling

Niemand zegt nog zich te vervelen. Dankzij de smartphone komt verveling niet meer voor. Of wel? „Het is het weten dat er iets is dat je zou kunnen vervullen, maar je er niet toe kunnen zetten."

Heerlijk nietsdoen

1 Dolce far niente. Heerlijk nietsdoen. Voor het geestesoog verschijnen beelden van hangmatten of zilverige zee, de verbeelding produceert kruidige geuren, opkijken uit een boek en mijmerend in de wazige verte blijven staren, stilte, vogelgezang -- 'rust, o wonder-vreemd genucht'. Je hoort het mensen ook vaak zeggen als ze met vakantie gaan: „We hoeven even helemaal niets."

2 En soms zie je mensen ook echt niets doen: ze liggen de hele dag op een ligbed aan het strand, rondom bruinend als worstjes in de koekenpan, of ze komen voorbijvaren in een motorbootje waar ze op het dek zitten achter een zonnebril.

3 Zouden ze zich niet vervelen?

Geen tijd meer om je te vervelen

4 Verveling komt volgens sommige mensen helemaal niet meer voor vandaag de dag. Onze smartphones zorgen voor een constante stroom van berichtjes, nieuwsfeitjes, filmpjes, spelletjes -- nee, vervelen is er niet bij. Er zijn mensen die speciaal naar hotels of campings gaan waar ze géén wifi hebben. 'De nieuwe luxe.' Eindelijk zijn ze even bevrijd van hun smartphone. Eindelijk dolce far niente.

Verveling is gênant

5 Verveling is nogal gênant. Want wie vervelen zich? Mensen die niets te doen hebben en mensen die niets te denken hebben. Geen van beide categorieën staat erg hoog aangeschreven. Kinderen mogen zich vervelen: „Ik zit hier binnen voor het raam/ mij zo oneindig te vervelen/ ik wou dat ik twee hondjes was/ dan kon ik samen spelen", schreef Godfried Bomans.

6 Grote mensen willen ook samen spelen, er is een hele industrie om ons te laten spelen. De vrijetijdsbesteding is geprofessionaliseerd tot en met, van Disneyland tot Pokémon Go, van stedentrips tot sportzomers. Sportjournalist Guus van Holland schreef het vorige week nog in deze krant: „Dafne Schippers, Tom Dumoulin, Epke Zonderland, de hockeyers, de zwemmers, de handballers, zeilers, surfers, judoka's, wielrenners, boksers en andere deelnemers gaan de leegte in onszelf vullen. Ze gaan de hunkering voeden naar blijdschap, identificatie en afleiding van dagelijkse sleur en problemen."

7 'Afleiding', schrijft hij, 'leegte in onszelf'. Dat zijn termen die duiden op diepere verveling. Woorden die doen denken aan 'tijdverdrijf', een eigenlijk angstaanjagend woord, dat schijnt te impliceren dat we de tijd voorbij moeten zien te krijgen, dat de tijd -- en wat is de tijd anders dan ons leven? -- vervelend is. Dat hoor je niet meer zo vaak, we horen immers allemaal geheel en al vervuld en bezig te zijn.

‘O, de immense verveling!’

8 Louis Couperus, product van een tijd waarin het 'ennui' en het 'spleen' en andere melancholische aandoeningen nog heel gewoon waren, was er nog heel onomwonden over: „O, de verveling, de immense verveling! Kent ge iets dan dit leven vervelender?" (Stiekem denk je dan dat hij zich heus niet verveelde toen hij dat opschreef, dat hij plezier had in niet schrijven: 'iets vervelender dan dit leven' maar het zo deftiglijk om te draaien, als schreef hij eigenlijk Latijn.)

9 Het is wel bijna dapper nu om te bekennen dat je je verveelt. Echt leven is immers geen tijdverdrijf, dat hebben we altijd geleerd. Behalve natuurlijk als er tijd van ons afgenomen wordt, in wachtkamers en bij saai bezoek, door ziekte of files. Niemand die je spreekt zegt zich ooit te vervelen. Welnee, daar hebben ze het veel te druk voor.

Drie uur werken per dag

10 Een eeuw geleden dachten economen dat we ooit, als we de wereld anders ingericht zouden hebben, veel minder zouden gaan werken. Marx dacht dat vier uur werken per dag genoeg zou zijn voor onze behoeften, die zich in zijn maatschappijverbeelding dan ook niet uitstrekten tot shoppen, nieuwe badkamers of een fles Mouton Rotschildt. En ook John Keynes dacht in 1928 dat we, gezien de economische groei, binnen honderd jaar 'het economische probleem' zouden hebben opgelost en dat we met drie uur werken per dag zouden kunnen volstaan. „We zullen hen eren die ons kunnen leren om het uur en de dag te plukken."

11 Keynes geloofde in de mogelijkheid van gelukzaligheid, en hij wist heel goed dat die niet bereikt zou worden door meer goederen.

12 We zijn wel wat minder gaan werken, maar lang niet zoals Keynes zich dat voorstelde. Werken geeft aanzien, het levert geld op, waarvan we om een of andere reden nooit genoeg hebben. En werken is ook: je niet vervelen. Vervelen mag niet, nietsdoen is zelfs al verdacht, tenzij je het als opladen en noodzakelijke rust verpakt. Wie niet werkt, moet zich anderszins verrijken, zowel naar lichaam als naar geest. Zie bijvoorbeeld de 'zomercursus in rust' in deze krant van managementtrainer Ben Tiggelaar: de vrije tijd moet je gebruiken om je weer op te laden, door dingen te lezen, te doen, te denken, door aan je relatie te werken, door het brein rust te geven -- het brein van de cursist lijkt weinig rust te krijgen.

Couperus en Orlando

13 Couperus schreef ooit een 'Lof der luiheid', maar die lof mislukte nogal. Want wat hij bemerkte, was dat hij er helemaal niet goed in was, in luiheid, in nietsdoen. Niet omdat hij bezield was van een of ander arbeidsethos, maar omdat een diepere rusteloosheid het hem onmogelijk maakte werkelijk niets te doen. Jaloers kijkt hij naar zijn Italiaanse vriend Orlando Orlandini, die wel genietend lui kan zijn. „Verveel je je nooit?" vraagt hij hem en hij vervolgt, na het ontkennende antwoord: „Ik, Orlando, verveel me altijd. Ik ben altijd vol ideeën, vol plannen, ik schrijf boeken en ik verveel me altijd. Ik reis, ik zie allerlei mooie dingen van kunst, waar ik dol op ben, en ik verveel mij altijd. Altijd. Ik verlang altijd vage dingen. Verlang jij nooit vage dingen?"

14 Nee, Orlando is een gezond mens, die er werkelijk genoeg aan heeft om gewoon maar te bestaan. Hij lijkt het ideaal van mindfullness en van het moderne verlangen om 'in het

moment' te zijn. Hij heeft geen materiële zorgen, hij hoeft niet te bungeejumpen om een beetje reuring in zijn leven te brengen. Hij heeft het goed.

15 Veel geestelijk leven heeft hij trouwens ook niet. Dat heeft er wellicht ook iets mee te maken. De zich immer vervelende Couperus heeft een levendige verbeelding. En nogmaals: als hij schreef, verveelde hij zich heus niet. Het is het niet-schrijven dat vervelend is, ergens tegenaan hangen, weten dat er iets is dat je zou kunnen vervullen, maar je er niet toe kunnen zetten. Sommige kunstenaars zeggen zelfs dat uit die verveling het scheppen voortkomt, dat je je moet vervelen om tot iets te komen.

Verborgen verveling

16 Wie steeds iets anders behoeft, is nooit waar hij wil zijn. De smartphone, het zappen, ze zijn vormen van een als het ware verborgen verveling. Het gaat dan niet om de leegte die tot iets leidt, maar om durende honger, bij gebrek aan iets dat helemaal vervult en aandacht vraagt. Want dat is het enige wat de verveling opheft.

17 Schopenhauer schreef het al: voor het geluk van de mens is het nu eenmaal noodzakelijk dat hij iets doet. „De stilstand, die in het rustige genieten geheel toereikend zou zijn, is onmogelijk voor hem." Ook al heb je alles, dat wat je hebt, verveelt makkelijk, zegt hij. Dat wat iemand innerlijk bezighoudt, dat wat hij is, dat is wat het leven de moeite waard maakt. Eventueel inclusief creatieve verveling.

Bron: https://www.nrc.nl/nieuws/2016/08/12/lang-leve-de-verveling-3638306-a1516053
Tussenkopjes en alineanummers zijn toegevoegd voor dit lesmateriaal.

1 RONDE 1 · WAT STAAT ER?

na het lezen

5 Kijk terug naar je schema bij vraag 3. Zet in de laatste kolom een vinkje bij elke vraag die de tekst beantwoordt.

6 Wat is het onderwerp van de tekst?

7 Wat is de hoofdgedachte van de tekst? Schrijf die op in één zin.

2 RONDE 2 · HOE STAAT HET ER?

lees de tekst nog een keer

8 Wat betekent *dolce far niente* (alinea 1)? Het antwoord staat in de tekst.

9 In alinea 2 liggen mensen op het strand, 'rondom bruinend als worstjes in de koekenpan'. Welk stijlmiddel is dit? Wat laat de schrijver ermee zien?

10 In alinea 7 noemt de schrijver 'tijdverdrijf' een angstaanjagend woord. Waarom?

11 De schrijver haalt veel bekende mensen aan, zoals Godfried Bomans, Louis Couperus, John Keynes en Schopenhauer. Waarom doet ze dat, denk je?

12 Leg in je eigen woorden uit wat de schrijver bedoelt in alinea 16: 'De smartphone, het zappen, ze zijn vormen van een als het ware verborgen verveling.'

3 RONDE 3 · WAT BETEKENT HET?

lees tussen de regels

13 De titel is ‘Lang leve de verveling’. Vindt de schrijver álle verveling goed? Leg uit met de tekst.

14 In alinea 13 tot en met 15 vergelijkt de schrijver Couperus met zijn vriend Orlando. Wie vindt de schrijver interessanter? Waaraan zie je dat?

15 Vergelijk deze tekst met tekst 2 van Erik Scherder. Waarin zijn Scherder en De Vos het met elkaar eens?

16 **Klassengesprek.** Ben je het eens met de stelling ‘Lang leve de verveling!’? Gebruik argumenten uit minstens twee van de drie teksten.

TERUGKIJKEN

wat heb jij geleerd?

1 Welke stap van ronde 1 hielp jou het meest: de plekken kiezen, voorspellen of bedenken wat je al weet? Waarom?

2 Welke tekst vond je het moeilijkst? Wat maakte hem moeilijk?

3 Je krijgt bij een ander vak een lange tekst. Wat doe je voordat je begint met lezen?

ONTHOUD

Lees een moeilijke tekst niet in één keer. Verken hem eerst, voorspel waar hij over gaat en bedenk wat je al weet. Lees daarna, en lees opnieuw met een nieuwe vraag: **wat staat er, hoe staat het er, en wat betekent het?**